
Evropské studentské fórum v Tallinnu

Evropské studentské fórum v Tallinnu

Ve dnech 1.7. až 4.7. 2009 se v estonském hlavním městě Tallinnu uskuteční v pořadí již osmý **Evropský hudební kongres EAS** (Evropská asociace učitelů pro školní hudební výchovu) a v jeho rámci i Evropské studentské fórum (29.6.- 2.7.2009). Kongres představuje každoroční odborné setkání učitelů všech stupňů a kulturních pracovníků a pojednává o hudebním vzdělávání a výchově dětí a mládeže ve všech zemích EU. V roce 2005 se obdobný kongres uskutečnil v Praze na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Obsahově a organizačně ho tehdy připravoval s širokým zahraničním týmem doc. Miloš Kodejška z Pedagogické fakulty UK v Praze. Tehdy na něm podepsali představitelé evropské EAS a světové ISME tzv. *Memorandum o spolupráci*. Pražský kongres znamenal velkou změnu v zaměření celkové práce této evropské organizace, neboť od této doby úzce spolupracuje s ISME na obsahové a organizační přípravě kongresů, seminářů, projektů apod.

V rámci každoročních kongresů se uskutečňují i tzv. **Evropská studentská fóra**. Ta reflektují potřeby, zájmy i názory vysokoškolských studentů na probíhající Boloňský proces a pedagogickou reformu v hudebněvýchovné oblasti. Názory studentů jsou brány velmi vážně a stávají se součástí dokumentů EAS a ISME, jsou publikovány a široce prezentovány na dalších konferencích a mají i politický dosah.

V tomto roce jsem získala možnost reprezentovat vysoké školy připravující budoucí učitele hudby v České republice na **Evropském studentském fóru v Tallinnu**. Chtěla bych se tedy podělit o informace o tomto vrcholném studentském setkání a přiblížit jeho zaměření. Kromě mě se připravují na reprezentaci zástupci vysokoškolských studentů z většiny evropských zemí.

Fórum si klade za cíl dát studentům a budoucím učitelům hudby možnost sdílet a vyměňovat si důležité informace, zkušenosti a nápady o národním charakteru hudebního vzdělávání v základních školách v jejich zemích. Hlavním tématem fóra budou praktické přístupy k pěvecké hudební tvořivosti. Studenti také budou sdílet a zkoumat nové nápady, jak výuku hudební výchovy udělat zajímavou a přiblížit ji potřebám dnešních dětí a mládeže. Zejména druhé z uvedených témat skýtá široké pole pro diskuzi. Je možné říct, že v mnoha zemích je hudební výchova předmětem formálního vzdělávání, kterému dominuje učitel. Studenti si budou klást otázky, zda je tento trend nevyhnutelný; zda můžeme žákům umožnit, aby realizovali své hudební zájmy a aspirace ve školním kurikulu; budou diskutovat o obsahu a cílech vzdělávání. Nápady na podíl studentů ve výuce jsou často spojovány s výchovou k občanství. Proto EAS odpověděla na diskusi Evropské Unie o „Školách v 21.století“ a vyzdvihla způsoby, kterými může hudební výchova podporovat cíle pro budoucí vzdělávání všech mladých lidí. Daly by se shrnout takto:

- Klíčové kompetence pro všechny

Hudební vzdělávání je důležité jak pro osobní rozvoj, tak pro sociální učení. Hudební kurikulum podporuje rozvoj klíčových kompetencí, které jsou rozhodující v pozdějším životě. Společné muzicírování, porozumění a prožívání hudby zvyšuje schopnost mladých lidí se pružně přizpůsobovat měnícím se podmínkám a prostředí, představuje iniciativu a posiluje sebedůvěru v soukromém a profesním životě. Flexibilní kurikulum by mělo propojovat různé vědomosti, dovednosti, mělo by se stát „mostem“ mezi obory nejrůznější lidské činnosti.

- Příprava evropských studentů pro celoživotní vzdělávání

Hudební vzdělávání a výchova postupuje celým životem člověka. Školní i mimoškolní vzdělávání a výchova se prohlubují, když na sebe obsahově navazují. Vede to k větší odpovědnosti žáků za jejich práci ve škole. V malých věcech se skrývá budoucí velká odpovědnost nejenom za sebe ale i za druhé. Proto je důležité včas rozvíjet v dětech schopnosti, prohlubovat jejich dovednosti a vědomosti o hudbě, hodnotit výsledky jejich práce v hodinách hudební výchovy v našich školách. Není vůbec třeba, aby právě tento předmět patřil mezi okrajové všeobecně vzdělávací předměty. Hudební výchova může náležet k nejoblíbenějším školním disciplinám, pokud jsou učitelé kvalitně připravováni na svou budoucí práci na vysokých pedagogicky zaměřených školách. Nejde jen o vědomosti a jejich využívání ve školní praxi. Velmi cenné jsou především praktické hudební dovednosti, metodické nápady a správné postoje učitelů k hodnotám dnešních dětí. Dobrý učitel by měl utvářet správné postoje dětí k hudebním hodnotám a podporovat klíčové kompetence nutné pro život v nových podmínkách 21. století.

- Přispění k udržitelnému ekonomickému růstu

Stále se hovoří o technickém, ekonomickém, technologickém nebo politickém rozvoji v Evropě. Málo je zdůrazňován duševní a duchovní rozvoj člověka právě v těchto změněných podmínkách. Vyváženost rozumu a citu je základním předpokladem pro zdravý a šťastný život člověka. Hudba je prostředkem (poslem) pro takový život, jen je nutné na to děti připravit. Vědomosti k tomu nestačí. Budoucí učitel potřebuje být především eticky, esteticky, hudebně a pedagogicky dostatečně připravený pro školní praxi. Hudba a vůbec umění může blahodárně působit na výrobní sektor, a proto může prospět celé společnosti. Z tohoto důvodu by mezi klíčové kompetence měla rozhodně patřit esteticko-umělecká. Ta v nové pedagogické reformě chybí, což je velká výchovná a vůbec společenská škoda. Aby byl tedy zajištěn blahodárný účinek na ekonomický růst, musí být vědomosti a klíčové kompetence ovlivněny, měly by být založeny na poznání a spolupráci s jinými kulturami a estetickými praktikami.

- Odpověď na výzvy ve společnosti

Hudba dnes vstupuje do vědomí převážné většiny mladých lidí. Potřebují poslouchat hudbu téměř všude. To ovšem s sebou přináší i celou řadu problémů, napomáhá to ale i k hledání a rozvoji vlastní identity. Hudba je rozmanitá stejně jako jsou odlišné kultury. Je třeba vést mladé lidi jak k odpovědnosti za vlastní kulturu, tak k toleranci ke kulturám cizím. Výuka by proto měla být otevřená výzvám společnosti. Proto pouze výuka, která má kontakt s realitou, má skutečnou hloubku a význam v životě mladého člověka.

- Škola pro všechny

Vzdělávání na samém počátku 21. století poskytuje celou řadu výzev. Nová pedagogická reforma se zaměřuje na cíl, jak motivovat žáky, aby vzdělání brali jako celoživotní kontinuální proces. Domnívám se, že významnou otázkou je, jak vybavit studenty nástroji pro uchopování nových zkušeností, vědomostí a poznatků. Je třeba řešit otázku, jak vybavit studenty pedagogických fakult takovými dovednostmi, hodnotami a postoji, aby myšlenky současné pedagogické

reformy dokázali v praxi realizovat. Podle tradičního modelu je učitel ztělesněním autority. Nový trend však navrhuje i jeho jiné pozice. Učitel může radit, může pozorovat, zprostředkovat poznání a měl by být přítelem dětí. Dobrý učitel také dovolí externím specialistům (profesionální hudebníci, skladatelé, dirigenti,...), aby obohatili žáky svými dovednostmi a uměním. Studenti vysokých škol by tak získali širší rozhled a uměli by propojit teoretické s praktickým.

- Příprava mladých Evropanů na aktivní občanství

Hudba a její interpretace značně přispívá k posílení sebevědomí a sebedůvěry mladého člověka. Utváření osobnosti však neprobíhá izolovaně, ale ve společnosti. Je známo, že provozování hudby je intenzivním osobním zážitkem, také však významným komunikačním prostředkem. Sbližuje lidi, dává jim pocit sounáležitosti, sdílení společných hodnot a také odpovědnost za druhé. Hudba kultivuje osobnost a dává mladým lidem hodnoty, o které by bez ní byli ochuzeni.

- Učitel jako klíčový zprostředkovatel změny

Učitelská profese je chápána jako celoživotní proces. Aby učitelé mohli být dobrými zprostředkovateli změny, musí být v první řadě sami dobrými žáky. Měli by umět naslouchat, pozorovat a hodnotit. Zásadní otázkou zůstává, jak zapojit studenty do výuky, aby se stali její aktivní součástí. Jednou z možností je oslabení dominantní pozice učitele a ponechání více prostoru aktivitě a kreativitě žáků. Učitelé by však také měli být schopni vést učební procesy takovým způsobem, aby se mohly rozvinout další schopnosti dětí. Příkladem takové práce jsou spoluúčast na kulturních akcích či návštěvy kulturních zařízení.

Nejvýznamnější událostí Evropského studentského fóra bude závěrečná prezentace jeho účastníků dne 2.7.2009 před celým auditoriem kongresu, které tvoří vysokoškolští pedagogové, kulturní pracovníci, učitelé z praxe, političtí zástupci Evropského parlamentu, prezidenti a členové výborů evropských hudebních svazů a přední představitelé světové organizace ISME. Budou předneseny závěry, na kterých se studenti usnesou během dvoudenních diskuzí. Myslím si, že spolupráce ve studentském týmu bude přínosná jak odborně, tak společensky. Studenti cítí, že s nimi není manipulováno, ale že i oni mají možnost ovlivnit svoji budoucnost. Jsou partnery vysokoškolským učitelům a všichni mají společný cíl – aby z vysokých škol, které vzdělávají učitele, absolvovali lidé nejenom široce odborně vzdělaní, ale také lidsky kvalitní, dobří hudebníci a citliví pedagogové. Podle mého názoru by tato filozofie měla přejít i v České republice do života každé školy, každé fakulty a katedry.

Jaroslava Lojdová
studentka 4.roč. PedF UK v Praze

jlojdova@centrum.cz

Informační zdroje:

http://ec.europa.eu/education/school21/consultdoc_en.pdf

www.eas-music.org